

**Pakkuja OÜ HETVER
(11066829) kõrvaldamine
hankemenetlusest**

RHS § 104 lg 7 sätestab, et hankijal on õigus kontrollida pakkuja või taotleja kõrvaldamise aluste puudumist ja tema kvalifikatsiooni kogu riigihanke vältel ja nõuda mis tahes ajal pakkujalt või taotlejalt kõigi või mõnede asjakohaste hankepassis esitatud kinnitustele vastavate dokumentide esitamist või esitatud dokumentide sisu selgitamist või selgitamist võimaldavate andmete või dokumentide esitamist või täiendamist. Kui hankijale saab teatavaks asjaolu, et pakkuja või taotleja suhtes esineb mõni kõrvaldamise alus või ta ei vasta hanketeates esitatud kvalifitseerimise tingimustele, võib hankija teha otsuse pakkuja või taotleja kõrvaldamise või kvalifitseerimata jätmise kohta ning kõrvaldada pakkuja või taotleja riigihankest või jätta ta kvalifitseerimata.

RHS § 95 lg 4 p 8 kohaselt võib hankija kõrvaldada hankemenetlusest pakkuja, kes on oluliselt või pidevalt rikkunud eelnevalt sõlmitud hankepingut või hankepinguid nii, et rikkumise tulemusena on lepingust taganatud või leping üles öeldud, hinda alandatud, hüvitatud kahju või makstud leppetrahvi.

RHS § 95 lg 5 kohaselt kohaldatakse RHS § 95 lõiget 4 hankemenetlustes, mis on alanud kolme aasta jooksul lõikes 4 nimetatud teo toimepanemisest või aluse esinemisest arvates. Riigimetsa Majandamise Keskus (edaspidi ka kui hankija või RMK või tellija) ja OÜ HETVER (11066829) (edaspidi ka kui töövõtja) sõlmisid 20.09.2019 riigihanke „Teede projekteerimise 2019-2022 raamleping“ (viitenumber 201766) raames läbiviidud minikonkursi „Laanealuse teede ehitus-rekonstrueerimisprojekti ja Laanealuse metsakuivenduse rekonstrueerimisprojekti koostamine“ (viitenumber 213726) tulemusena teede projekteerimise töövõtulepingu nr 3-1.5/2019/134 (edaspidi Leping).

Lepingu kohaselt Tellija tellis ja Projekteeriya kohustus teostama Laanealuse teede ehitus-rekonstrueerimisprojektide ja Laanealuse metsakuivenduse rekonstrueerimisprojekti koostamiseks vajalikud uurimis- ja projekteerimistööd ning toimetama sellega seotud asjaajamise Rapla maakonnas Märjamaa vallas asuvate Laanealuse teede ehitamiseks ja rekonstrueerimiseks ning Laanealuse metsakuivenduse rekonstrueerimiseks.

Lepingu punkti 3 kohaselt oli projekteeriya kohustatud tegema projekteerimistööd tähtaegselt ja andma tellijale üle esiteks valmis projekti, mille asjakohane ekspertiis on läbi viimata, hiljemalt 01.10. 2020. a., ning teiseks valmis projekti, mille asjakohane ekspertiis on läbi viidud ja milles projekteeriya on tellija nõudel teinud ekspertarvamusest lähtuvalt pärandusini või muudatusi, hiljemalt tellija poolt määratud tähtajal ligikaudu 2 kuu jooksul alates 01.10.2020.

Projekteeriya ei andnud valmis projekti, mille asjakohane ekspertiis on läbi viimata, nõuetekohaselt ja tähtaegselt ega ka hilinemisega tellijale üle. Seega ei saanud tellija määrata ka järgnevat tähtaega ekspertiisi läbinud projekti esitamiseks.

Poolte läbiviidud koosolekul määrati ja protokolliti tööde üleandmiseks täiendav tähtaeg, milleks oli uurimistööde osas nende nõuetekohane esitamine tellijale 1.02.2021, projekteerimistööde (valmis projekt, mille asjakohane ekspertiis on läbi viimata) osas 1.03.2021. Tellija nõustus kohaldama sellist täiendavat tähtaega VÕS mõistes õiguskaitsevahendina, s.o vahendina, millega võimaluse korral saavutada lepingu täitmine selle asemel, et asuda kohaldama muid võimalikke sanktsioone ja leidma muid viise sama tulemuse saavutamiseks.

Projekteerija ei ole teostanud uurimistöid talle antud täiendavaks tähtajaks. Seetõttu ei olnud eluliselt usutav ega tõenäoline, et OÜ HETVER annab valmis projekti, mille asjakohane ekspertiis on läbi viimata, üle järgmiseks täiendavaks tähtajaks, s.o 1.03.2021. Seda möönis ka projekteerija ise oma kirjavahetuses tellijaga, milles ta soovis uusi täiendavaid tähtaegu, millest viimane on 9.07.2021. See ei olnud tellijale vastuvõetav.

Lepingu rikkumise (täitmata jätmise) tulemusena on tellijal saamata talle vajalikud projektdokumendid. Lepingu punkt sätestab mh tellija õiguse leping ennetähtaegselt üles öelda. Kuna tellijale teadaolevalt ei olnud projekteerija üldse asunud lepingu täitma ega viinud lõpuni ühtki tuvastatavat või mõõdetavat lepingu täitmise etappi, siis on tegemist olulise lepingurikkumisega võlaõigusseaduse § 116 lg 2 punkti 4 tähenduses. Sama paragrahvi lõige 6 sätestab, et kui oluliselt rikutakse kehtvuslepingut, võib kahjustatud osapool selle vastavalt võlaõigusseaduse §-s 196 sätestatule üles öelda. Olulise lepingurikkumisega on tegemist ka seetõttu, et rikutud on kohustust, mille täitmiseks on projekteerijale antud täiendav tähtaeg, ning sellest hoolimata ei ole kohustust täidetud.

10.02.2021 ütles hankija üles tulenevalt võlaõigusseaduse §-st 196 Riigimetsa Majandamise Keskuse ja Hetver OÜ vahelise 20.09.2019. sõlmitud teede projekteerimise töövõtulepingu nr 3-1.5/2019/134.

Hankija leiab, et käesoleval juhul on põhjendatud pakkuja OÜ HETVER (11066829) hankemenetlusest kõrvaldada RHS § 95 lg 4 p. 8 alusel juba ainuüksi selle ühe lepingu olulise rikkumise tõttu, kuna ta on rikkunud eelpool kirjeldatud hankelepingut nii, et sellise rikkumise tulemusena on leping üles öeldud.

Lisaks on hankija määranud Hetver OÜ-le leppetrahve vähemalt järgmiste mittenõuetekohaselt täidetud lepingut eest:

Töövõtuleping nr 3-1.5/2019/120 „Aela (PÜ-88) metsakuivenduse maaparandusehitiste rekonstrueerimisprojekti koostamine“;

Töövõtuleping nr 3-1.5/2019/126 „Kuusiku tee ja Lipstu tee ehitusprojektide ja Vardi metsakuivenduse rekonstrueerimisprojekti koostamine“;

Töövõtuleping nr 3-1.5/2019/137 „Rumba metsakuivenduse maaparandusehitiste rekonstrueerimisprojekti koostamine“;

Töövõtuleping nr 3-1.5/2019/144 „Meremõisa teede ehitus-rekonstrueerimisprojekti ja Meremõisa metsakuivenduse rekonstrueerimisprojekti koostamine“;

Töövõtuleping nr 3-1.5/2019/162 „Halliste tee Räksi silla rekonstrueerimisprojekti koostamine“;

Töövõtuleping nr 3-1.5/2019/38 „Aasakaasiku ja Soontagana metsakuivenduse maaparandusehitiste rekonstrueerimisprojekti ja teede ehitusprojekti koostamine“;

Töövõtuleping nr 3-1.5/2019/57 „Mahtra metsandiku teede (2018) ehitusprojekti koostamine“;

Töövõtuleping nr 3-1.5/2019/66 „Lüüsi-Seljamäe-Likeri metsakuivenduse maaparandusehitiste rekonstrueerimisprojekti ja Padise tee ehitusprojekti koostamine“;

Töövõtuleping nr 3-1.5/2019/70 „Vanamõisa metsakuivenduse maaparandusehitiste rekonstrueerimisprojekti koostamine“;
Töövõtuleping nr 3-1.5/2019/78 „Pornuse-Niidu metsakuivenduse maaparandusehitiste rekonstrueerimisprojekti koostamine“;
Töövõtuleping nr 3-1.5/2019/80 „Ingliste-Tammistu-Rumbi metsakuivenduse maaparandusehitiste rekonstrueerimisprojekti koostamine“;
Töövõtuleping nr Lepingu nr 3-1.5/2020/155 „Punnissaare metsakuivenduse rekonstrueerimisprojekti koostamine“;
Töövõtuleping nr 3-1.5/2020/185 „Sulu metsakuivenduse maaparandusehitiste rekonstrueerimisprojekti koostamine“;
Töövõtuleping nr 3-1.5/2020/30 „Prillimäe tee ja Pirgu tee ehitus-rekonstrueerimisprojekti koostamine“;
Töövõtuleping nr 3-1.5/2020/52 „Sigala-Palamulla teed ehitus-rekonstrueerimisprojekti koostamine“;
Töövõtuleping nr 3-1.5/2020/55 „Rava teede rekonstrueerimisprojekti koostamine“;
Töövõtuleping nr 3-1.5/2020/95 „Peetri metsakuivenduse maaparandusehitiste rekonstrueerimisprojekti koostamine“.

Nende lepingute puhul on tegemist sarnaste hankelepingute pidevate ja korduvate lepingurikkumistega. Leppetrahvi on nõutud ja makstud lepingute oluliste tingimuste, nagu nt tööde tähtaegse üleandmise kohustuse mittejärgmine jms. eest, s.h on osadel juhtudel hankija eelnevalt andnud ka täiendava tähtaja kohustuse nõuetekohaseks täitmiseks, kuid see pole peatanud lepingu rikkumist. Selliste rikkumiste kirjeldused ja õiguskaitsevahendi kohaldamise põhjendused on hankija teinud töövõtjale teatavaks asjakohases kirjavahetuses ja seda siinkohal ei korda.

Hankija ei soovi selliselt varasemaid hankelepinguid rikkunud töövõtjal võimaldada saada osalejaks raamlepingus, mille alusel läbiviidavate minikonkursside tulemusena oleks tal võimalik saada uuesti edukaks ja sõlmida hankelepinguid sarnaste tööde teostamiseks, nagu eespool loetletud rikkumistega hankelepingud. Hankelepingute varasemate rikkumiste tulemusena on töövõtja täielikult kaotanud hankija usalduse – hankija ei soovi võtta endale uuesti seda riski, et töövõtja, saades võimaluse sõlmida hankijaga uusi hankelepinguid, rikub neid samalaadselt, nagu varasemaid hankelepinguid. Märgalade taastamine on hankija jaoks ajakriitiline tegevus, kuna on seotud hankija enda eelarve välise rahastusprojektiga, millel on kindlad ajalised piirid. Loetletud rikkumiste olulisus ja pidevus ei jäta hankija jaoks kahtlust, et sellised uued rikkumised kahtlemata toimuksid. Hankija seda riski võtta ei soovi ja seetõttu kõrvaldab pakkuja hankemenetlusest. Valdkonnas on olemas toimiv konkurents ja pakkujate paljususest, mistõttu ühe pakkuja kõrvaldamisega ei kaota hankija võimalust saada konkureerivaid pakkumusi raamlepingu alusel läbiviidavatel minikonkurssidel.

(allkirjastatud digitaalselt)

Reelika Sirge
jurist-hankespetsialist
riigihangete osakonna juhataja ülesannetes